

Hållbarhetsbilaga årlig information 2023

Kollektivavtalad
tjänstepensionsförsäkring
med premiegaranti

Hållbarhetsbilaga för årlig information 2023

Produktnamn: Kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring med premiegaranti och traditionell förvaltning.
Identifieringskod för juridiska personer: 636700GON13ELM6QY880

Miljörelaterade och sociala egenskaper

Hade denna finansiella produkt ett mål för hållbar investering?

Ja

Den gjorde **hållbara investeringar med ett miljömål:** ___%

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

Den gjorde **hållbara investeringar med ett socialt mål:** ___%

Nej

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper** och även om den inte hade en hållbar investering som sitt mål, hade den en andel på 38-39%* hållbara investeringar

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett socialt mål

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper**, men **gjorde inte några hållbara investeringar**

*I produkten varierar tillgångsallokeringen över försäkringstiden, vilket även påverkar andelen hållbara investeringar. Den siffra som redovisas är ett spann av lägsta och högsta möjliga andel, beroende på allokeringen

I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?

Folksam ambition är att vara ledande inom ansvarsfulla investeringar. Vi har sedan 2001 både uteslutande och påverkande placeringskriterier som styr vår kapitalförvaltning och de tillgångar som vi investerar i. De uteslutande kriterierna sätter de yttre ramarna för vad vi kan investera i och inte. Vi utesluter investeringar i bland annat tobak, pornografi, kontroversiella vapen och andra branscher och bolag vars verksamheter strider mot brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper. Våra påverkandekriterier styr i sin tur vårt arbete med att försöka påverka de tillgångar vi äger att ta ett större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter samt antikorrupcion.

Vår inställning är i första hand inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för hållbarhetsfrågor. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för

Hållbar investering: en investering i ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål eller socialt mål, förutsatt att investeringen inte orsakar betydande skada för något annat miljömål eller socialt mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning.

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem som fastställs i förordning (EU) 2020/852, där det fastställs en förteckning över **miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter**. Förordningen innehåller inte någon förteckning över socialt hållbara ekonomiska verksamheter. Hållbara investeringar med ett miljömål kan vara förenliga med kraven i taxonomin eller inte.

multinationella företag. Det är med våra påverkande kriterier som grund, samt Ägarpolicy, som vi utövar vårt ägarinflytande inom ramen för ansvarsfulla investeringar. Vi kallar det för Ansvarsfullt ägande. Vårt påverkansarbete bedrivs bland annat via bolagsstämmor, investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav, och vi för dessa dialoger både i egen regi och tillsammans med andra investerare i de fall vi har gemensamma frågor som vi vill driva.

Denna produkt främjar miljörelaterade och sociala egenskaper genom att Folksam dels begränsar investeringar som på olika vis anses bidra negativt inom klimat och miljö samt sociala områden, och dels försöker påverka de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsrelaterade frågor.

Under 2023 har Folksam, fortsatt att bedriva ett aktivt ägararbete som syftat till att få de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsfrågor. Här nedan följer ett antal exempel på det arbete som gjorts under året och som inneburit att produkten har främjat miljömässiga och sociala egenskaper.

Klimat och Miljö

Folksam är en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), vilket innebär att vårt långsiktiga klimatmål är att investeringarna ska visa nettonoll utsläpp av växthusgaser senast 2050 – det vill säga i linje med målen i Parisavtalet. Detta innefattar samtliga tillgångsslag som vi investerar i: aktier, räntebärande instrument, direktägda fastigheter samt alternativa investeringar.

Inom klimat och miljö har Folksam primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de miljörelaterade egenskaperna under 2023:

- Utsläpp av växthusgaser
- Investeringsobjektens växthusgasintensitet
- Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn
- Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål (aktieportföljens största utsläppare, se nedan beskrivning)
- Överträdelser av principerna i FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Folksamgruppen har även utvecklat ett särskilt delmål kopplat till de 86 mest utsläppsintensiva aktieinnehav, där målet är att minst 50 procent av dem ska ha antagit ett vetenskapligt förankrat klimatmål (Science Based Target, SBT) senast 2025. För att uppnå detta för vi individuella påverkansdialoger med dessa 86 bolag.

Under 2024 planerar Folksam att fortsätta exekvera mot våra klimatedelmål till 2025, samt utveckla nya delmål som kommer att gälla från år 2025 fram till 2030.

Sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter

När det gäller sociala frågor innefattar vårt arbete som ägare bland annat att vi vill att våra portföljbolag systematiskt ska arbeta med grundläggande arbetsrättsliga frågor för de

anställda, exempelvis rörande barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar. Vi vill även att våra innehav ska bidra till ekonomisk tillväxt i de länder de är verksamma i, för att därmed lämna ett bidrag till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse. Vi vill att våra innehav tar ansvar för samtliga led i deras värdekedjor, och att de har regler och policys på plats för att säkerställa sunda arbetsvillkor både för anställda samt leverantörer och underleverantörer.

Inom sociala frågor har Folksam primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Uteslutning av investeringar som ger exponering mot kontroversiella vapen
- Uteslutning av investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis
- Uteslutning av investeringar i bolag inom spelindustrin
- Uteslutning av investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak
- Uteslutning av investeringar i bolag som producerar pornografi.
- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Under 2023 har Folksam även gjort ett antal investeringar som utöver potential till god avkastning även har ett fokus på sociala frågor. Ett annat exempel är Folksams investering i riskkapitalfonden Norrsken Venture Capital Fund II. Fonden investerar tidigt i bolag som har så kallad impact – att göra skillnad för klimat och samhälle – integrerat i sin affärsmodell samtidigt som man eftersträvar attraktiv finansiell avkastning.

Folksam har under 2023 även varit delaktiga i PRI Advance – ett globalt påverkansinitiativ kopplat till mänskliga rättigheter. Vi deltar där som så kallad "Collaborating Investor" i dialogen med Lundin Mining. Detta innebär att vi under en längre tid kommer föra en djupare dialog med bolaget, för att bland annat säkerställa att de lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP) samt att de blir bättre på att förebygga och hantera incidenter kopplat till mänskliga rättigheter i deras värdekedja. Under 2023 har två möten med Lundin Mining ägt rum.

Under 2023 har Folksam även gjort ett antal investeringar som utöver potential till god avkastning även har ett fokus på sociala frågor. Ett exempel inkluderar en investering om en miljard kronor i en obligation emitterad av Världsbanken, där kapitalet används till att öka kunskapen kring trafiksäkerhet i utvecklingsländer. Ett annat exempel är Folksams investering på närmare 500 miljoner kronor i riskkapitalfonden Norrsken Venture Capital Fund II. Fonden investerar tidigt i bolag som har så kallad impact – att göra skillnad för klimat och samhälle – integrerat i sin affärsmodell samtidigt som man eftersträvar attraktiv finansiell avkastning.

Anti-korruption och bolagsstyrningsfrågor

I begreppet bolagsstyrningsfrågor inkluderar Folksam både rena styrningsfrågor som rör styrelser och dess sammansättning och mångfald, rösträttsprinciper, kapitalstruktur och liknande samt regelefterlevnad och ersättningsfrågor. För att hantera bolagsstyrningsfrågor

på ett effektivt sätt förväntar vi oss att företag har ett väldefinierat system för företagsstyrning som balanserar intressenters olika intressen.

Folksam ska vidare, genom sina placeringar, aktivt påverka innehaven att systematiskt förebygga alla former av mutor och bestickning i sina affärsrelationer. Vi vill att bolaget ska arbeta mot alla former av korruption, inklusive utpressning, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism. Vi vill att företagen ska ha en relevant uppförandekod på plats och ett riskhanteringssystem för att förhindra alla former av korruption. Om ett företag har upplevt situationer relaterade till dessa frågor vill vi att företagen ska vara öppna för sina aktieägare och övriga intressenter om hur de kommer att förhindra sådana incidenter i framtiden.

Inom bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption har Folksam även använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.
- Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna.

Under 2023 har Folksamgruppen bland annat deltagit i sex valberedningar i svenska innehav, där vi har säkerställt att bolagens styrelser är väl sammansatta utifrån ett kompetens-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv, samt att det finns ledamöter med relevant kompetens inom de hållbarhetsfrågor som är viktiga för bolaget.

Vidare har vi sett över våra interna styrdokument kring hur vi röstar vid svenska årsstämmor. Folksam lägger stor vikt vid att urvärdera de långsiktiga incitamentsprogram till ledande befattningshavare som styrelsen föreslår, och som aktieägarna röstar om på stämmorna. Detta för att säkerställa att prestationskraven i programmen är i linje med våra intressen som ägare. Folksam vill att dessa program gärna ska innehålla prestationskrav kopplade till bolagens arbete inom exempelvis klimatomställning, sociala frågor eller andra hållbarhetsrelaterade frågor som är relevanta för bolagets verksamhet.

- Sammantaget bidrog vårt arbetssätt, med uteslutande placeringskriterier i kombination med ett proaktivt påverkansarbete, till att de miljörelaterade och sociala egenskaperna i denna produkt under 2023 främjades i stor utsträckning.
Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?

De resultat som redogörs för i siffror under den här rubriken omfattar Folksam som bolag och inte den enskilda produkten.

Folksam har under 2023 genomfört två formella analyser av vår placeringsportfölj. Denna så kallade screening har gjorts utifrån våra placeringskriterier, för att säkerställa att de tillgångar vi äger uppfyller kriterierna. Dessutom har vi genomlyst tidigare underkända bolag två gånger under 2023, för att se om en förändring av deras verksamheter har skett och att de därmed kan godkännas igen. Vidare har vi vid ett tillfälle kontrollerat om våra portföljer innehåller otillåtna innehav, genom att matcha listan med innehav mot listan

Hållbarhetsindikatorer mäter uppnåendet av de miljörelaterade eller sociala egenskaperna som den finansiella

med otillåtna bolag. Resultatet av dessa analyser har inte visat några otillåtna innehav i våra aktieportföljer.

Folksam har även genomfört så kallade normbaserade screeningar under 2023, för att se om några innehav har gjort överträdelser av exempelvis FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller några andra ramverk som våra placeringskriterier och ägarpolicy lutar sig mot. Resultatet av denna screening har använts för att kartlägga vilka bolag som ska omfattas av påverkansarbete inom klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Andelen investeringar som faktiskt har främjat miljörelaterade och sociala egenskaper i produkten var under referensperioden mer än 99%. Vidare följer här en redogörelse av resultatet för de hållbarhetsindikatorer som redovisats under föregående fråga.

Klimat och Miljö:

- **Utsläpp av växthusgaser:** Folksams placeringar visade vid utgången av 2023 följande utsläpp av växthusgaser:
  - Scope 1: 129 766 ton
  - Scope 2: 34 255 ton
  - Scope 3: 2 582 652 ton

Investeringsobjektens växthusgasintensitet: : Investeringsobjekten i Folksams placeringsportfölj visade vid utgången av referensperioden en växthusgasintensitet om 904,84. Växthusgasintensiteten är angiven i ton koldioxidekvivalenter dividerat med Folksamgruppens ägarandel av bolagens omsättning i Mkr.

- **Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn:** Folksam Tjänstepension hade vid utgången av 2023 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,7%. Måttet anger andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen.

Under 2023 har Folksam fortsatt att se över vår exponering mot företag i den fossila sektorn, i synnerhet företag verksamma inom olja och gas. Under 2022 utvecklade Folksam en ny urvalsmodell som innebär att vi endast kan äga energibolag som har antagit nettonollmål, samtidigt som de också ska ligga i framkant i klimatomställningen jämfört med konkurrenter. Under 2023 har Folksam även gjort en djupare analys av energibolagen i våra portföljer, för att på så vis bedöma deras faktiska omställningsarbete.

- **Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål:** Under 2023 har vi fortsatt påverkansarbetet gentemot våra portföljers största utsläppare. Vid utgången av året hade 53,5 procent av de 86 bolagen på vår lista antagit SBTs, vilket innebär att delmålet om 50% till 2025 är nu uppfyllt avseende Folksamgruppen.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** Folksams screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom kontroversiella vapen.

- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** Folksams screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** Folksams screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom spelindustrin.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** Folksams screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom tobak
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** Folksams screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom pornografi.

Bolagsstyrningsfrågor och Anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av Folksams analys av denna hållbarhetsindikator för hållbarhetsfaktorer visade vid utgången av 2023 att 0,15% av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk.
- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av Folksams analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 at 14,97% av våra innehav har saknat dessa processer under referensperioden.
- **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av Folksams analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt på 18,25%.
- **Jämnare könsfördelning mellan styrelserna:** Resultatet av Folksams analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en siffra på 18,92%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter.

● ...och jämfört med de föregående perioderna?

- Utsläpp av växthusgaser: Folksams placeringar visade vid utgången av 2022 följande utsläpp av växthusgaser:
  - Scope 1: 98 810 ton
  - Scope 2: 27 145 ton
  - Scope 3: 1 247 678 ton

Siffrorna visar att utsläppen från Folksams placeringar har ökat mellan 2022 och 2023. Det finns flera förklaringar till det, bland annat att bland annat har marknadsvärdet av Folksam Livs placeringar har ökat via en positiv avkastning under 2023, där även aktieutdelningar och premier har återinvesterats i portföljen. En annan förklaring är osäkerhet kring datakvalitet: Folksams dataleverantör hämtar siffror från bolagens egen rapportering, och det händer att bolagen retroaktivt reviderar siffror i takt med att metoder för rapportering

och tillgång till data uppdateras. Detta påverkar möjligheten att jämföra siffror från ett år till ett annat.

Investeringsobjektens växthusgasintensitet: Investeringsobjekten i Folksam Tjänstepensions placeringsportfölj visade vid utgången av 2022 en växthusgasintensitet om 651, vilket kan jämföras med 1224 under 2023. Denna ökning förklaras primärt av att de rapporterade utsläppen inom Scope 1, 2 och 3 har ökat, se ovan för vidare analys.

Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn: Folksam Tjänstepension hade vid utgången av 2022 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,2% vilket kan jämföras med 2,7% under 2023. Folksam exponering mot denna typ av tillgångar har därmed legat relativt stabilt på en låg nivå i förhållande till totalt förvaltad kapital.

Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål: Vid mätningen 2022 hade 40 procent av bolagen på Folksamns lista över aktieportföljens 86 största utsläppare antagit SBTs, vilket kan jämföras med 53,5 procent vid utgången av 2023. Folksam har under de senaste åren fört dialog med majoriteten av bolagen på denna lista, och uppmuntrat dem att anta SBTs. Detta i kombination med att allt fler kunder, investerare och andra intressenter i marknaden ställer krav kring detta har rimligtvis bidragit till att fler bolag har valt att anta denna typ av klimatmål.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** Folksamns screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom kontroversiella vapen, vilket är samma siffra som 2023
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** Folksamns screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** Folksamns screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom spelindustrin, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** Folksamns screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom tobak, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** Folksamns screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i våra placeringsportföljer har verksamhet inom pornografi, vilket är samma siffra som 2023.

Bolagsstyrningsfrågor och Anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av Folksamns analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 0,10% av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk. Detta kan jämföras med 2023, då motsvarande siffra låg på 0,15%. Folksam konstaterar att denna siffra har legat kvar på en – i relation till totalt förvaltad

kapital – mycket låg nivå.

- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av Folksamns analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 att 19,50% av våra innehav saknade dessa processer, vilket kan jämföras med motsvarande siffra från 2023 som låg på 14,97%. En förklaring till att allt fler bolag har antagit denna typ av processer kan vara att kunder, ägare och andra intressenter ställer ökade krav på bolagen.
  - **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av Folksamns analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt på 16,26%. Motsvarande siffra 2023 låg på 18,25%.
  - **Jämnare könsfördelning mellan styrelserna:** Resultatet av Folksamns analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en siffra 17,98%. Motsvarande siffra för 2023 låg på 18,92%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter
- ***Vilka var målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde, och hur bidrog den hållbara investeringen till dessa mål?***

Vår övergripande nettonollambition innebär att vårt miljömål för varje specifik investering är att samtliga innehav ska arbeta med en utsläppsreducering och/eller en omställning i linje med målen i Parisavtalet. Sammantaget är målet med våra hållbara investeringar att de ska bidra positivt till klimatomställningen, samtidigt som hänsyn tas till sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter, och anti-korruption.

Våra hållbara investeringar med ett miljömål bidrog under 2023 till följande miljömål som fastslagits i EU-taxonomin:

- Begränsning av klimatförändringar
- Anpassning till klimatförändringar

Folksam har ett antal kriterier för hur vi ska bedöma att investeringar ska anses bidra till ett miljömål enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Folksamns bedömning är att de investeringar som vid slutet av 2023 uppfyllt våra kriterier för att klassas som en hållbar investering också har bidragit till miljömål under året. Här nedan följer en sammanfattning av de kriterier som Folksam har ställt upp för respektive tillgångsslag.

Börsnoterade aktier:

- För att en aktie ska bidra till ett miljömål krävs det att bolaget har antagit ett vetenskapligt förankrat klimatomställningsmål i linje med målen i Parisavtalet (validerat av Science Based Targets Initiative, SBTi, eller liknande). Folksam anser att ett SBTi-mål visar att bolaget är seriös i sin omställning genom att basera sina mål på den senast tillgängliga forskningen, och också få målen validerade av tredje part.

Räntebärande instrument:

- **Företagsobligationer:** Samma kriterier som börsnoterade aktier.
- **Gröna obligationer:** Folksam anser att Gröna obligationer som efterföljer Green Bond Principles (GBP) bidrar till miljömål, eftersom emissionslikviden öronmärks till olika klimat- och miljörelaterade projekt.
- **Hållbara emittenter:** Folksam har tagit fram ett specifikt ramverk för så kallade hållbara emittenter. En hållbar emittent bedriver en verksamhet som uteslutande fokuserar på miljörelaterade och/eller sociala frågor, dessutom ska emissionslikviden från utgivna instrument uteslutande användas till olika typer av miljörelaterade och/eller sociala projekt. I dagsläget bedömer Folksam att Världsbanken och dess dotterorganisationer är hållbara emittenter, och därmed bidrar till miljömål.

Alternativa placeringar:

- **Onoterade aktier:** Samma kriterier som börsnoterade aktier och företagsobligationer.

Fondinvesteringar: Folksam har gjort bedömningen att fonder som har hållbara investeringar som mål (så kallade Artikel 9-fonder), samt fonder som främjar miljörelaterade och/eller sociala egenskaper och samtidigt anger en andel hållbara investeringar enligt SFDR (så kallade Artikel 8-fonder med en andel hållbara investeringar) bidrar till miljömål och/eller sociala mål. Fonderna räknas inte med i Folksams rapporterade andel hållbara investeringar för 2023.

Direktägda fastigheter:

- Folksam har gjort bedömningen att våra miljöcertifierade, direktägda fastigheter bidrar till klimatomställning. Vi miljöcertifierar våra fastigheter enligt BREEAM In-Use, LEED och Miljöbyggnad, tre erkända ramverk med högt ställda krav kring bland annat energieffektivisering, inomhusmiljö och material.

Mot bakgrund av de kriterier Folksam har ställt upp är vår bedömning att våra investeringar under referensperioden har bidragit till klimatomställningen.

- ***På vilket sätt orsakade de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde inte någon betydande skada för något miljömål eller socialt mål med de hållbara investeringarna?***

För att anses vara en hållbar investering krävs att investeringen inte orsakar någon betydande skada på något miljömål eller socialt mål.

Hur beaktades indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

Folksam har under 2023 beaktat samtliga indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Även om samtliga indikatorer har analyserats, har ett särskilt fokus lagts på följande: utsläpp av växthusgaser, växthusgasintensitet, fossila investeringar, överträdelser av internationella bolagsstandarder, ojusterad

Huvudsakliga negativa konsekvenser är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor.

löneklyfta mellan könen, exponering mot kontroversiella vapen och ojämna könsfördelning i styrelser.

Folksam vill särskilt att våra hållbara investeringar ska följa indikatorerna för negativa konsekvenser avseende FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Genom att göra det anser Folksam att ett bolag eller annan tillgång inte kan anses orsaka betydande skada på ett miljömål eller socialt mål. Dessa två ramverk är inarbetade både i Folksams ägarpolicy samt i våra kriterier för hållbara investeringar. Under referensperioden har vi bedrivit ett aktivt påverkansarbete i linje med vår ägarpolicy. Folksam har också analyserat dessa datapunkter och säkerställt att det vi klassar som hållbara investeringar inte har gjort överträdelser av dessa ramverk. Resultatet av denna analys visade under referensperioden att Folksams hållbara investeringar inte har gjort överträdelser av dessa ramverk.

Mer information om hur vi beaktar negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer finns under rubriken *"Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?"*

Var de hållbara investeringarna förenliga med OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter? Beskrivning:

Ja, dessa två ramverk är i stor utsträckning inarbetade i Folksams kriterier för hållbara investeringar. Vidare är dessa ramverk integrerade i Folksams placeringskriterier och ägarpolicy. Under referensperioden har vi genom att screena portföljerna två gånger samt analysera indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer säkerställt att de hållbara investeringarna faktiskt är förenliga med dessa två ramverk.

I EU-taxonomi fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxonomin mål, och åtföljs av särskilda unionskriterier.

Principer om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

Folksam beaktade huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer genom att löpande screena portföljerna utifrån placeringskriterierna, samt genom att analysera datan från våra mätningar av indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Resultatet av dessa analyser har använts för att kunna bedöma vilka bolag som inte längre uppfyller våra placeringskriterier, samt vilka bolag som ska omfattas av vårt påverkansarbete som syftar till att de tillgångar vi äger ska ta större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, samt antikorrup­tion.

Här nedan följer en detaljerad beskrivning av hur Folksam under 2023 har beaktat huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer och vilka åtgärder som vidtagits eller planeras som en följd därav.

<p><i>Utsläpp av växthusgaser samt koldioxidavtryck</i></p>	<p>Folksam har under 2023 fortsatt arbetet på väg mot att våra placeringsportföljer ska nå nettonollutsläpp senast 2050. Detta arbete sker inom ramen för vårt åtagande i Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), där vi under 2021 satte delmål fram till 2025. Under 2023 har Folksam fortsatt påverkansarbetet mot delmålet kopplat portföljens största utsläppare, samt deltagit i flera andra påverkansmöten kopplade till våra portföljbolags klimatombudsman. Under 2024 planerar Folksam att ta fram nya klimatdelmål som ska gälla mellan 2025-2030.</p>
<p><i>Investeringsobjektens växthusgasintensitet</i></p>	<p>Se ovan under rubriken "Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?" för vidare beskrivning av vidtagna och planerade åtgärder.</p>
<p><i>Exponering mot företag som är verksamma inom fossila sektorn</i></p>	<p>Under 2022 tog Folksam fram en ny urvalsprocess för bolag inom energisektorn. Under 2023 har detta arbete fortsatt genom att göra en manuell analys av den faktiska klimatombudsmanen i de bolag vi har i våra portföljer. Under 2024 kommer Folksam fortsätta att följa klimatombudsmanen i våra portföljbolag inom energisektorn, och vidta åtgärder i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion</i></p>	<p>Folksam har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. Folksam har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.</p>
<p><i>Överträdelser av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Utöver screening mot placeringskriterierna genomför Folksam även regelbunden normbaserad screening med syfte att identifiera eventuella överträdelser av FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Detta har gjorts regelbundet under 2023. I denna analys använder vi data från MSCI och Sustainalytics, och informationen används bland annat som underlag vid påverkansdialoger. Under 2024 planerar Folksam att fortsätta detta arbete och inleda dialoger med innehav i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Samma hantering som ovan avseende "Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag".</p>
<p><i>Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna.</i></p>	<p>Folksam har under 2023 adresserat denna fråga på flera olika sätt. Under året hade Folksamgruppen totalt 181 påverkansdialoger med innehav, där vi i de fall det har varit påkallat har diskuterat denna fråga med det aktuella innehavet. Vi har också ställt frågor på detta tema till vd och/eller ordförande vid ett flertal årsstämmor i våra svenska innehav. Avslutningsvis har Folksam i de fall det har varit påkallat drivit frågan om jämn könsfördelning i styrelser i de valberedningar som vi är aktiva i under 2023. Under 2024 planerar vi att fortsätta detta arbete.</p>
<p><i>Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald</i></p>	<p>Folksam har skrivit under Finance for Biodiversity Pledge, vilket bland annat innebär att vi har åtagit oss att sätta mål kopplade till biologisk mångfald för vår investeringsverksamhet. Samtidigt har vi under 2023 utvärderat befintliga initiativ inom biologisk mångfald samt anslutit till flera internationella påverkansinitiativ på</p>

	temat biologisk mångfald, tillsammans med andra investerare. Exempel inkluderar Shareactions "Pesticides and Biodiversity"-initiativ, Nature Action 100 och PRI Spring, där det sistnämnda är planerat att inledas under 2024. Övriga initiativ på temat är Sustainable forests and finance och FAIRR Biodiversity and Climate Risk in Aquaculture/Aquafeed. Folksam gör även investeringar i obligationer med koppling till ekosystemens omfattning och tillstånd.
Utsläpp till vatten	Folksam har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. Folksam har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
Farligt avfall och radioaktivt avfall	Folksam har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. Folksam har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
<i>Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan</i>	Folksam har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. Folksam har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.

Vilka var den finansiella produktens viktigaste investeringar?

Största investeringarna	Sektor	% tillgångar	Land
<i>Gyllenforsen</i>	<i>Fastighetsverksamhet</i>	7%	SE
<i>Heimstaden Bostad AB</i>	<i>Fastighetsverksamhet</i>	4%	SE
<i>Swedbank A</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	4%	SE
<i>Brunswick Real Estate Capital III</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	2%	LU
<i>Säkerställd obligation Stadshypotek</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	2%	SE
<i>Säkerställd obligation Stadshypotek</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Säkerställd obligation Nordea</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Folksam Fastighet Holding AB</i>	<i>Fastighetsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Apple</i>	<i>Tillverkning</i>	1%	US
<i>Säkerställd obligation Stadshypotek</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Säkerställd obligation SCBC</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Säkerställd obligation Swedbank</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>Microsoft</i>	<i>Informations- och kommunikationsverksamhet</i>	1%	US
<i>Säkerställd obligation Stadshypotek</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	1%	SE
<i>KS PProviniens 419</i>	<i>Handel med egna fastigheter</i>	1%	SE

Förteckningen innehåller de investeringar som utgör den finansiella produktens **största andel investeringar** under referensperioden, som är följande: 2023, mät punkt 2023-12-31

Det förekommer skillnader i exponeringen mot olika tillgångsslag över försäkringstiden. För att kunna diversifiera risk baserat på försäkrades ålder placeras en individuell andel i en annan portfölj. Största innehaven i den portföljen är nedan:

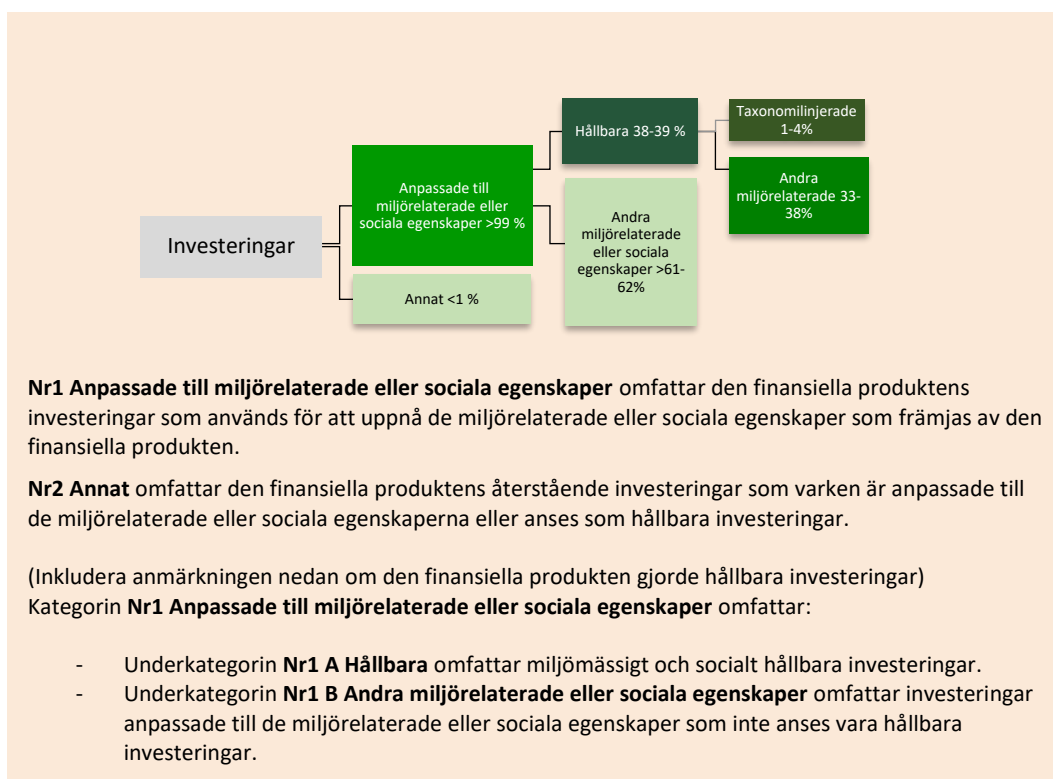
Största investeringarna	Sektor	% tillgångar	Land
<i>Folksam LO Världen</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	6%	SE
<i>Folksam LO Sverige</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	5%	SE
<i>Access Edge Emerging Markets A</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	3%	SE
<i>Atlas Copco</i>	<i>Tillverkning</i>	3%	SE
<i>Investor</i>	<i>Finans- och försäkringsverksamhet</i>	3%	SE
<i>Apple</i>	<i>Tillverkning</i>	3%	US
<i>Microsoft</i>	<i>Informations- och kommunikation</i>	2%	US
<i>Volvo B</i>	<i>Tillverkning</i>	2%	SE
<i>Assa Abloy</i>	<i>Uthyrning, fastighetservice,</i>	2%	SE
<i>Hexagon</i>	<i>Tillverkning</i>	1%	SE
<i>Sandvik</i>	<i>Tillverkning</i>	1%	SE
<i>ABB</i>	<i>Tillverkning</i>	1%	CH
<i>SEB A</i>	<i>Finans- och försäkrings</i>	1%	SE
<i>Amazon.com</i>	<i>Handel</i>	1%	US
<i>Epiroc A</i>	<i>Tillverkning</i>	1%	SE

Hur stor var andelen hållbarhetsrelaterade investeringar?

Under 2023 har mer än 99% av Folksams investeringar främjat miljörelaterade och sociala egenskaper. Ytterligare information finns i avsnitt "I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?".

● Vad var tillgångsallokeringen?

● I vilka ekonomiska sektorer gjordes investeringarna?

Sektor	% av tillgångarna
Finans och försäkringsverksamhet	36%
Tillverkning	20%
Fastighetsverksamhet	12%
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	9%
Informations- och kommunikationsverksamhet	5%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	5%

I hur stor utsträckning var de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med EU-taxonomin

4%-10% av de hållbara investeringarna med ett miljömål var förenliga med EU-taxonomin.

Stapeldiagrammen nedan visar produktens totala investeringars förenlighet med EU-taxonomin miljömål "Begränsning av klimatförändringar" och "Anpassning till klimatförändringar". Flera miljömål i EU-taxonomin saknar fortfarande tekniska granskningskriterier och det saknas även data på marknaden. Det innebär att det ännu inte är möjligt att bedöma vilket bidrag som produktens investeringar ger till vissa mål.

Investeringarnas taxonomiförenlighet var inte föremål för godkännande av revisor eller granskning av tredje part.

För att beräkna andelen taxonomiförenliga investeringar har data från tredjepartsleverantör använts. Det finns än så länge begränsad tillgång till rapporterad data om bolags, emittenters och emissioners taxonomiförenlighet.

● **Investerar den finansiella produkter i fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet som uppfyller EU-taxonomin?¹**

Ja:

I fossilgas

I kärnenergi

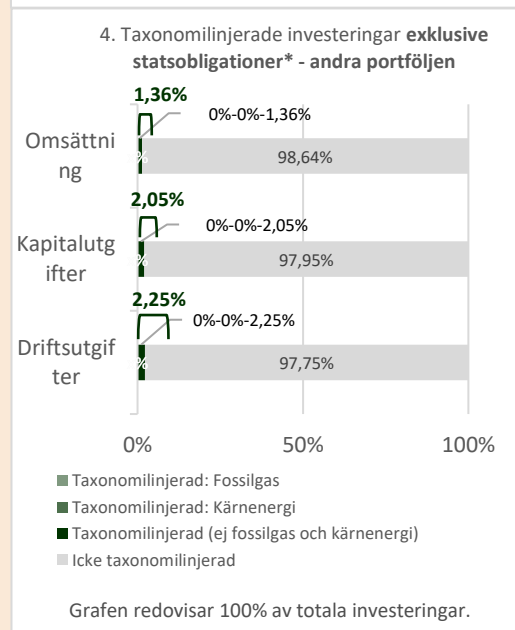
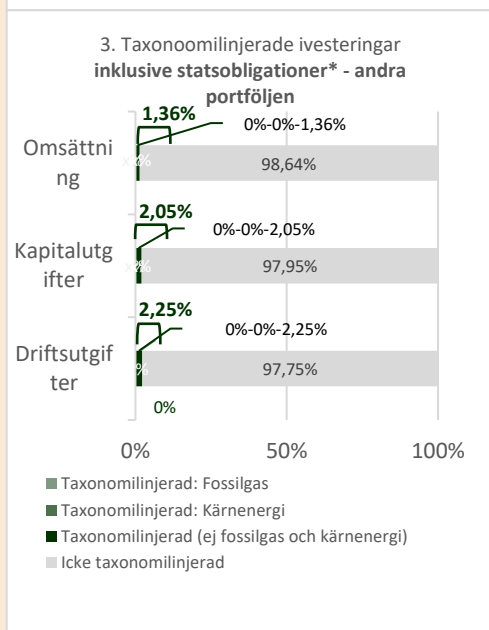
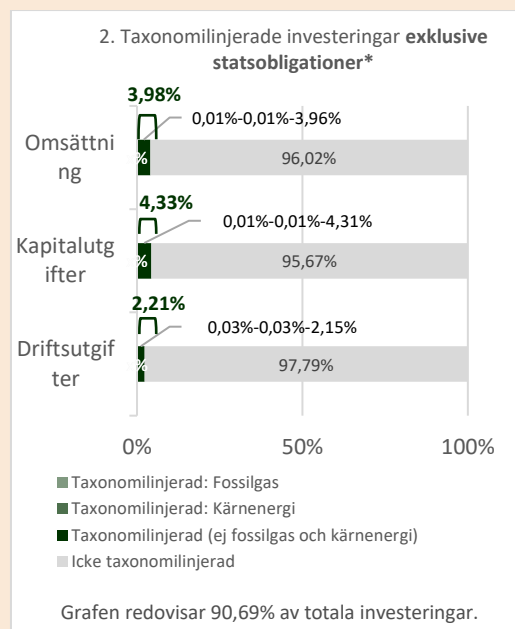
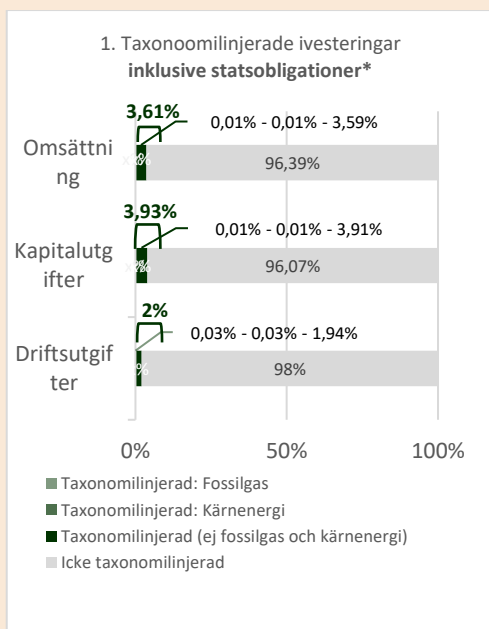
Nej

¹Fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet kommer endast att uppfylla EU-taxonomin om den bidrar till att begränsa klimatförändringarna, "begränsning av klimatförändringarna", och inte orsaka betydande skada för något av målen i EU-taxonomin – se förklarande anmärkning i vänstra marginalen. De fullständiga kriterierna för ekonomisk verksamhet för fossilgas och kärnenergi som uppfyller EU-taxonomin fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214.

Verksamheter som är förenliga med taxonomin uttrycks som en andel av följande:

- **Omsättning**, vilket återspeglar andelen av intäckterna från investeringsobjekten s gröna verksamheter.
- **Kapitalutgifter**, som visar de gröna investeringar som gjorts av investeringsobjekten, t.ex. för en omställning till en grön ekonomi.
- **Driftsutgifter**, som återspeglar investeringsobjektens gröna operativa verksamheter.

Diagrammen nedan visar i grönt procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin. Eftersom det inte finns någon lämplig metodik för att avgöra hur taxonomiförenliga statsobligationer är*, visar det första diagrammet taxonomiförenligheten med avseende på den finansiella produktens alla investeringar, inklusive statsobligationer, medan det andra diagrammet visar taxonomiförenligheten endast med avseende på de investeringar för den finansiella produkten som inte är statsobligationer.

* I dessa diagram avses med "statsobligationer" samtliga exponeringar i statspapper.

- Vilken var andelen investeringar som gjordes i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter?

0-0.1% av investeringarna gjordes i omställningsverksamheter och 0,6-1,8% av investeringarna gjordes i möjliggörande verksamheter. Siffran skiljer sig efter försäkringstagarens ålder, då produkten är en generationsprodukt där tillgångsallokeringen varierar.

● **Hur stor var procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin jämfört med tidigare referensperioder?**

Folksam har inte tidigare rapporterat om de hållbara investeringarna med ett miljömål var förenliga med EU-taxonomin då det saknats dataunderlag för att kunna bedöma om de investeringar produkten gör är taxonomiförenliga. Det är därför inte möjligt att jämföra med tidigare referensperiod.

Vilken var andelen hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin?

Placeringsportföljens andel hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin var 90%-96%.

Våra portföljer visar nu en förhållandavis låg nivå av taxonomilinjer. Som medgrundare till Nettonollalliansen är vårt mål att våra placeringsportföljer ska visa nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050. Syftet med alliansen är att åstadkomma en verklig, positiv förändring bland företagen i världsekonomin. Därför ligger Folksamns fokus på att försöka påverka befintliga portföljbolag att ta ett större ansvar i klimatomställningen, snarare än att sälja storutsläppare för att snabbare nå slutmålet.

Klimatomställningen och skiftet mot en nettonollekonomi är ingenting som görs över en natt. Vi förvaltar breda placeringsportföljer, vilket ger oss exponering mot tillgångar som ännu inte är taxonomilinjerade. Därför vår inställning att just påverkansarbete är så viktigt. Vår ambition om att åstadkomma positiv förändring i realekonomin gör att våra portföljer gör att våra portföljers taxonomilinjer just nu är förhållandevis låg. Rimligen kommer nivån successivt att öka i takt med att vi fortsätter vårt arbete mot nettonollutsläpp till 2050.

Vilka investeringar var inkluderade i kategorin "annat", vad var deras syfte och fanns det några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder?

Inom kategorin "annat" ryms handel i olika derivatinstrument. Denna typ av handel bedriver Folksam på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt, för att hantera portföljernas kortsiktiga riskexponering. Handeln utgör en begränsad del av vår verksamhet och ger Folksam ingen direkt exponering mot de underliggande tillgångarna i instrumenten. Detta i kombination med att instrumenten handlas under begränsade tidsperioder har gjort att Folksam inte särskilt beaktar några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder för denna typ av handel.

Vilka åtgärder har vidtagits för att uppfylla de miljörelaterade eller sociala egenskaperna under referensperioden?

Folksamgruppen har under referensperioden arbetat för att uppfylla de miljörelaterade och sociala egenskaperna. Arbetet leds av avdelningen för Ansvarsfullt ägande, vars uppgift är att tillse att de tillgångar vi äger tar ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mot anti-korruption.

Är hållbara investeringar med ett miljömål som **inte beaktar kriterierna** för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter enligt förordning (EU) 2020/852

